

Senior High School

Department of Education
National Capital Region
SCHOOLS DIVISION OFFICE
MARIKINA CITY

FILIPINO

(Komunikasyon at Pananaliksik)

Ikalawang Markahan-Modyul 11:

Paghihinuha sa Layunin ng Kausap

(Gamit at Paraan ng Pagsasalita)

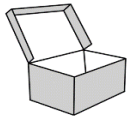
May-akda: John Kyle L. Adamos

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE

**PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI**

Alamin

Ang modyul na ito ay binubuo lamang ng isang aralin.

- Aralin – Paghihinuha sa Layunin ng Kausap
(Gamit at Paraan ng Pagsasalita)

Sa pag-aaral ng modyul na ito, inaasahang maisasagawa mo ang sumusunod:

- A. napagbabalik-aralan ang paghihinuha at proseso ng paghihinuha; at
- B. nahihinuha ang layunin ng kausap batay sa paggamit ng mga salita at paraan ng pagsasalita

Subukin

Bago tayo magpatuloy, subuking sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat sa isang hiwalay na papel ang sagot.

1. Paano mahihinuha ang layunin ng isang kausap batay sa paggamit ng mga salita at paraan ng pagsasalita?
2. Bakit nagkakaroon ng paghihinuha sa layunin ng isang kausap batay sa paggamit ng mga salita at paraan ng pagsasalita?

Aralin

Paghihinuha sa Layunin ng Kausap (Gamit at Paraan ng Pagsasalita)

Sa araling ito ay pag-aaralan mo ang paghihinuha sa layunin ng isang taong kausap sa pamamagitan ng kaniyang paggamit ng salita at paraan ng pagsasalita. Malilinang ito kung magagawa mo nang matapat ang mga gawain.

Balikan

Natutuhan mo simula pa sa elementarya ang tungkol sa paghihinuha sa mga mangyayari sa tulong ng mga impormasyon, bakas o palatandaan. Subukin natin ang iyong natutuhan sa pamamagitan ng pagsagot sa mga kaugnay na tanong sa susunod na pahina.

Basahin at unawain ang senaryo sa ibaba.

“Dumating ang araw na pinakahihintay ni Kiko. Maaga siyang nagtungo sa terminal ng bus dala-dala ang isang baston at sumbrero at buong ngiting sinasalubong ang mga nagsisipagdaan. Nang siya’y makauwi, buong gabi’y nagugol sa pagtitig sa kuwadrang nakasabit sa kanilang dingding habang walang humpay ang pangunguyakoy...”

1. Ano ang namamayanang damdamin kay Kiko? Bakit? Ipaliwanag.
2. Sino kaya ang kaniyang hinihintay? Patunayan.
3. Nagtagpo kaya si Kiko at ang kaniyang hinihintay? Anong patunay na nagkita ang dalawa?

Tuklasin

A. Panimula

Alam kong sabik na sabik ka na na matutuhan ang ating aralin. Ngunit bago tayo dumako doon at nang lubusan kang maihanda sa talakayan, isagawa mo muna ang alinman sa sumusunod na gawain:

1. [Unang Opsiyon- Online]

Pakinggan ang awiting **Pili Pinas** ng Gravity. Gamitin ang link sa ibaba: **<https://www.youtube.com/watch?v=K-YqHiWjk-8>**. Suriin ang nilalaman ng awitin sa tulong ng mga gabay na tanong sa talahanayan. Sundin ang pormat sa ibaba

2. [Pangalawang Opsiyon- Offline]

Basahin at unawaan ang liriko ng awiting Pili Pinas ng Gravity. Suriin ang nilalaman ng awitin sa tulong ng mga gabay na tanong sa talahanayan. Sundin ang pormat na ibinigay sa susunod na pahina.

Liriko ng awiting Pili Pinas ng Gravity	
Mayroon akong panaginip Meron akong minimithing Isang bansang taglay and pangako ng Kapayapaan at pag-asa	Pilipinas, ating dangal ay alagaan Pilipinas, maging tapat huwag kalimutan Ingatan ang bayan
Dapat lang isipin at paghandaan Ang halalan ng kinabukasan	Pilipinas kong mahal Pilipinas kong mahal Pilipinas kong mahal Pilipinas kong mahal
Pili Pinas (Pilipinas) Iparinig ang ating tinig Maki-isa't makibahagi Tandaan tamang pagboto Wasto at tamang bilang Pilipinas, Ingatan ang bayan	Pilipinas kinabukasan ay nasa ating kamay Maki-isa't, makiugnay at piliin mo ang tama para sa bansa Pakinggan ang aming tinig
Saan mang dako ng Pilipinas Sari-saring kultura Iisang himig, iisang awit Alang-alang sa inang bayan	Pili Pinas (Pilipinas) Iparinig ang ating tinig Maki-isa't makibahagi Tandaan tamang pagboto Wasto at tamang bilang Pilipinas, Ingatan ang bayan
Dapat lang isipin at paghandaan Ang halalan ng kinabukasan	Pilipinas, ating dangal ay alagaan Pilipinas, maging tapat huwag kalimutan Ingatan ang bayan
Pili Pinas (Pilipinas) Iparinig ang ating tinig Maki-isa't makibahagi Tandaan tamang pagboto Wasto at tamang bilang Pilipinas, Ingatan ang bayan	

Pagsusuri sa Awitin:

PAMAGAT (Ano ang mahihinuha mo sa pamagat ng awitin?)	
LIRIKO (Gumamit ba ng mga wikang madaling maunawaan?)	
MENSAHE (Batay sa nilalaman ng awitin, ano kaya ang mensahe nito sa mga tagapakinig?)	
LAYUNIN (Anong nahihinuha mong layunin ng manunulat sa paglikha ng naturang awitin?)	

B. Pagbasa

Ngayon ay pag-uusapan natin ang paksang aralin. Handa ka na ba? Umpisahan natin sa pamamagitan ng pagbasa sa bahagi ng isang talumpati.

Panawagan Para sa Isang Malinis na Halalan ni Julio Nalundasan

Ang karapatan ng madla na pumili ng mga mamumuno sa kanila ay siyang saligan ng pamahalaang demokratiko; kaya nga't kung ibig nating ang gusali ng ating pamahalaan ay maging matatag at matibay upang hindi maibagsak ng lalong malakas na sigwa at matinding unos, kailangang pagtibayin at palakasin natin ang saligang iyan. Sapagkat kahit na ang ipapatong na gusali ay malaki at maringal at nakasisilaw sa mga matang titingin, kung ang kinatatayuang saligan ay nakasalalay sa buhangin, tiyak na iyon ay guguhô at ang ipinagmamalaking ganda at dingal ay mauuwi lamang sa wala upang di na makagitaw kailanman. Kaya nga't kinakailangan ng ibayong ingat at malasakit sa paggamit ng gayong karapatan. Ang mga halalan ay dapat maging malaya at malinis at walang anumang bahid ng masamang layunin at malisyang pagnanasa. Higit sa lahat, ang ating karapata'y gamitin natin nang buong katalinuhang kakambal ng pag-ibig sa bayan at itanaw ang ating paningin sa dako pa roon sa kabila ng ating mga makasariling kapakanan, doon sa maghahatid sa ating bansa sa tunay na kadakilaan. Kung magiging ganyan ang ating mga halalan, ang ating mga punò ay tunay na masasabing mga kinatawan ng bayan at ang mga batas at patakarang pagtitibayin nila ay masasabing may tatak ng kalooban ng bayan: sa gayo'y makaaasa tayo na magiging maayos at malinis ang pamamahala sa atin, ang tagumpay ng ating

adhika ay matitiyak at hindi masasayang ang mga buhay na pinuhunan ng ating mga bayani at dugo nilang dumanak sa larangan ng digmaan.

C. Pag-unawa sa Binasa (Sagutin nang pasalita ang mga tanong)

1. Tungkol saan ang binasang bahagi ng talumpati?
2. Ano ang layunin ng mananalumpati para sa kaniyang mga tagapakinig? Patunayan.
3. Saang bahagi ng talumpati makikita ang layunin nito?
4. Ano-anong mga salita ang ginamit sa talumpati upang mapatingkad ang kaniyang layunin?
5. Sa paanong paraan ipinahayag ng manunulat ang kaniyang layunin?

Suriin

Sa modyul na ito ay matututuhan mo ang paghihinuha sa layunin ng nagsasalita o ang kakayahang pragmatiks sa wika.

Ano nga ba ang kakayahang pragmatiks?

Madali nating mauunawaan ito kung babalikan natin ang **semantiks**. Ito ay tumutukoy sa relasyon ng mga salita sa pangungusap at ang pag-aaral ng kahulugan ng wika. Saklaw rin nito ang pag-aaral kung paano nabibigyang-kahulugan ang mga salita batay sa paggamit nito sa isang pahayag o pangungusap.

Ngunit, ang semantiks ay nagkakaroon ng iba't ibang konteksto o pagkakaiba-iba (variation) batay sa sitwasyon ng pagsasalita ng isang tao o batay sa kung saan, kailan o sino ang kausap ng tao kapag siya ay nagsasalita. Samantala sa **pragmatiks**, binibigyang-pansin din nito ang pagtukoy sa kahulugan ng mga sitwasyong direktang sinasabi (explicit), hindi sinasabi (implicit) at ikinikilos ng taong kausap o maging ng nagsasalita (di-berbal).

Dalawang Uri ng Komunikasyon:

1. **Komunikasyong Berbal**- Ito ay nagaganap sa pamamagitan ng wika na maaaring nasa paraang pasulat o pasalita.
2. **Komunikasyong Di-berbal**- Ito ay kinasasangkutan ng galaw ng katawan o mga tunog na sadyang ginagamit ng kasangkot sa komunikasyon at maging ang bagay na maaaring makaapekto sa gaya ng kasuotan, kasangkapan, ilaw at iba pa.
  - a. **PROXEMICS** – Ayon kay Edward T. Hall, ito ang katawagang nangangahulugang pag-aaral ng komunikatibong gamit ng espasyo o distansya.
Hal. Magkaiba ang lapit/layo sa tuwing mag-uusap ang amo at ang empleyado kumpara sa pag-uusap ng masinsinan ng magkaibigan.

- b. **CHRONEMICS** – Ito naman ay nakatuon sa komunikatibong gamit ang oras.
Hal. Kapag ang isang trabahante ay palagian ang pagliban o pagkahuli sa trabaho, maaaring mahinuha natin na ito ay tamad o ‘di kaya ay wala ng interes sa kanyang trabaho.
- c. **HAPTICS** – Binibigayang-pansin nito ang komunikatibong gamit ng paghaplos sa kausap o pagpapagana ng *sense of touch*.
Hal. Kapag ang ating kaibigan ay may mabigat na problema, ginagawa natin ang paghaplos o pagtapik sa kanyang balikat.
- d. **KINESICS** – Sa komunikasyong ito, binibigyang-tuon ang komunikatibong gamit/ pahiwatig ng galaw ng katawan.
Hal. Pagkaway ng kamay sa ere sa tuwing tayo ay nagpapaalam.
- e. **OBJECTICS** – Ito ay nagsisiyasat sa komunikatibong gamit ng isang bagay sa komunikasyon.
Hal. Pagpapadala o pagbibigay ng bulaklak sa babaeng hinahangaan.
- f. **VOCALICS** – Ito ay may kinalaman sa tunog na maaaring ginagawa ng nagsasalita o ng kausap. Saklaw rin nito ang tono ng pagsasalita (pagtaas o pagbaba)
Hal. Pagsutsot, pag-ungol, paghalinghing o paghikbi
- g. **ICONICS** –Sa uring ito, pinahahalagahan ang gamit ng mga simbolo sa komunikasyon.
Hal. Sa kalsada, makikita natin ang iba’t ibang traffic signs.
- h. **PICTICS** – Ito ay nakatuon sa komunikatibong pahiwatig ng galaw ng mukha (facial expressions)
Hal. Kung masaya ang kausap o natutuwa siya sa iyong ibibalita sa kanya, malamang siya ay nakangiti.
- i. **OCULESIS** – Ito naman ay nakatuon sa galaw ng mata.
Hal. Habang pinangangaralan ng matanda ang bata sa kanyang maling nagawa, nakuha pa nitong umirap.
- j. **COLORICS** – Binigyang-pansin nito ang komunikatibong gamit ng kulay.
Hal. Sa traffic lights, kapag ito ay nakakulay PULA, ang mga drayber ay titigil, ngunit kapag ito ay nakakulay LUNTIAN, sila naman ay magpapatuloy sa pagmamaneho.

Pagyamanin

Ngayon naman ay palawakin natin ang iyong natutuhan sa bahaging **Suriin**. Tukuyin ang mga mensaheng ipinahihiwatig ng mga kilos at ekspresyong maaaring makita sa sitwasyon. Bumuo ng isang diyalogo o iskrip na maaaring sinasabi niya sa sitwasyong ito.

Panay ang irap ni
Leyra sa katabi.

Ipinahihiwatig: _____

Diyalogo: _____

Hikbi nang hikbi si
beybi Noreen.

Ipinahihiwatig: _____

Diyalogo: _____

Kuyom ang palad
ni Ben na
itininaas sa ere.

Ipinahihiwatig: _____

Diyalogo: _____

Napahawak si
Marie sa
kaniyang tiyan sa
katatawa

Ipinahihiwatig: _____

Diyalogo: _____

Niyakap ni Nanay
ang problemado
niyang kaibigan
na si Delia.

Ipinahihiwatig: _____

Diyalogo: _____

Isaisip

Kung papansinin ang etimolohiya ng salitang pragmatiks, ito ay mula sa salitang griyego na **pragma** na nangangahulugang aksyon, galaw o paggalaw. Kung gayon, mahalagang isaalang-alang ang mga bagay, pagkilos o tunog na ginagamit ng nagsasalita upang maintindihan ang intensyon at upang mas madaling mahulaan ng tagapakinig ang mensahe.

Sa kabuoan, mahalagang matutuhan ang pragmatiks upang lubusan nating maunawaan at mahinuha ang layunin ng isang kausap batay sa paraan ng paggamit ng salita at paraan ng pagsasalita.

Isagawa

PANUTO: Pumli ng **isa** sa mga gawain sa ibaba.

A. Group Video Chat Skit

Hakbang ng pagsasakatuparan:

1. Bumuo ng triad o grupo na may tatlong (3) miyembro.
2. Ang bawat grupo ay magsasagawa ng isang *group video chat skit* gamit ang *messenger room/ google meet*.
3. Sa simulation na ito, ipapakita ninyo ang konseptong inyong natutuhan sa modyul na ito.
4. Huwag kalimutang i-screen record ang naturang *group video chat skit*.
5. May karagdagang puntos kung mas magagawang malikhain sa pamamagitan ng *editing* o pagdaragdag ng mga *animation*.

PAMANTAYAN	PUNTOS	PUNA NG GURO
KAANGKUPAN SA PAKSA (Angkop ang mga ipinakitang sitwasyon/ eksena at malinaw na naipakita ang konseptong pragmatiks)	15	
BIGKAS, BOSES AT GALAW (Lubhang napakalinaw ng pagkakabigkas ng mga salita at napalutang ang mga damdaming namamayani sa bawat bahagi ng pagtatanghal)	10	
KABISAAN (May mataas na panghikayat sa madla dahil sa maayos at malinaw na pagtatanghal)	10	
KABUOAN	35	

B. Komiks istrip

Hakbang sa pagsasakatuparan:

1. Bumuo ng komik istrip na nagtatampok ng isang usapan ng dalawang mag-aaral tungkol sa kanilang takdang-aralin sa Filipino 11.
2. Gumuhit o gumupit ng karakter na maaaring maging bida sa gagawing komiks.
3. Kinakailangang kakikitaan ito ng natutuhang konsepto ng kakayahang pragmatiks.
4. Gawin itong makulay at malikhain. Ilagay ito sa isang short bond paper.

PAMANTAYAN	PUNTOS	PUNA NG GURO
KAANGKUPAN SA PAKSA (Angkop ang mga binuo at ginuhit na sitwasyon/ eksena at malinaw na naipakita ang konseptong pragmatiks)	15	
PAGKAMASINING (Malinis, maayos at lubhang masining ang ginawang komiks istrip)	10	
KABISAAN (May mataas na panghikayat sa madla dahil sa maayos at lubhang masining ang pagkakabuo ng komiks istrip)	10	
KABUOAN	35	

Tayahin

A. Ibigay ang iyong paghihinuha sa mensahe/kahulugan na ipinahihiwatig ng bawat sitwasyon.

1. Pagkunot ng noo habang nakikipag-usap
2. Pagdabog kapag inutusan ng magulang
3. Pagbibigay ng tsokolate o bulaklak sa kasintahan
4. Pag-iling habang nakikinig sa sinasabi ng *guidance counselor*
5. Pagsuntok sa pader matapos makatanggap ng 'di magandang balita
6. Pagpito ng *referee* sa isang *basketball game*
7. Hindi pagkibo matapos tanungin
8. Pagpisil sa pisngi ng bata.
9. Paghikbi matapos mabasa ang isang liham
10. Pagkuyom ng mga palad habang nagtatalumpati

B. Ipaliwanag kung paano mo matutukoy ang layunin ng isang kausap batay sa paraan ng kaniyang paggamit ng mga salita (10 puntos).

Karagdagang Gawain

Lalo pang palawakin ang iyong kakayahan. Gawin ang **isa** sa mga gawain.

A. Panoorin at Suriin

Hakbang sa pagsasakatuparan:

1. Panoorin ang patalatas ng Department of Education sa youtube gamit ang *link* na ito **https://www.youtube.com/watch?v=9J_rnIOiPQ**.
2. Suriin ang mga kilos o galaw ng mga tauhan sa *video*.
3. Isa-isahin kung anong uri ng komunikasyon ang naipakita sa naturang *video*.
4. Bumuo ng isang sanaysay na nagsusuri sa nilalaman ng *video* at paano nakatulong ang mga pagkilos ng tauhan sa pagpapalutang ng mensahe nito.
5. Gawin ito sa isang *short bond paper*.
6. Gamiting gabay ang pamantayan sa pagmamarka sa ibabang bahagi.

B. Mag-observa, Magtala at Magsiyasat

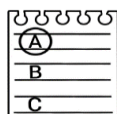
Hakbang sa pagsasakatuparan:

1. Tumingin sa paligid. Obserbahang maigi ang mga pag-uusap na nagaganap dito.
2. Magtala ng limang pangungusap na iyong naobserbahan. Bigyang-pansin ang mga pagkilos na may komunikatibong epekto sa kanilang pag-uusap.
3. Siyasatin kung ano-anong konspetong pragmatiks ang naipapakita sa mga naobserbahang pag-uusap.
4. Bumuo ng isang sanaysay na nagsusuri sa mga naitalang usapan at kung paano nakatulong ang mga komunikatibong pagkilos ng mga kasangkot upang epektibong mahinuha ang kanilang mensahe.
5. Isulat ang sanaysay sa isang buong papel.
6. Gamiting gabay ang pamantayan sa pagmamarka sa ibabang bahagi.

Pamantayan sa Pagmamarka:

PAMANTAYAN	PUNTOS	PUNA NG GURO
Nasuri nang wasto ang kilos o galaw ng tauhan sa <i>video</i>	10	
Naipaliwanag ang mga galaw sa tulong ng natutuhan sa modyul	15	
Mahusay na napili ang mga salitang ginamit at walang tipograpikal at gramatikal	10	
KABUOAN	35	

Natutuwa ako sa iyong ipinakitang kagalingan at sigasig na matuto sa aralin. Binabati kita!

Susang Pagwawasto

Sanggunian

- Peña E. Et al. 2017. Kanlungan 11A. Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Filipino. Manila City: ELP Campus Journal Printing
- Eugenio,G. Et al. 2016. Komunikasyon sa Akademikong Filipino (Filipino 1). Bulacan: EM-Anj Enterprises
- Taylan, D. Et. al. Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Filipino. Manila City: Rex Bookstore Inc.
- Jocson, M. 2016. Komunikasyon Pananaliksik sa Wika at Kulturang Filipino. Quezon City: Vibal Group Inc.
- Bucu, A. 2016. Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Filipino. Antipolo City: Our Lady of Fatima University

Bumubjo sa Pagsulat ng Modyul

Manunulat: John Kyle L. Adamos (Guro, SNNHS)

Mga Editor: Gladys P. Rafols (Guro, FHS)

Christian Paul I. Camposano (Guro, CISSL)

Tagasuri-Panloob: Galcoso C. Alburo (EPS, Filipino)

